

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.—ਸੋ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਮਹਾਸਭਾ

ਬਿਜਨ ਕੁਮਾਰ ਮੁਖਰਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਿਅਨ ਬੋਸ ਅਤੇ ਬੀ. ਜੇ. ਜੇ.

ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੂਦ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ — ਜਵਾਬਦਾਰਾ

1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ: 95 ਤੋਂ 97 ਅਤੇ 106

ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1947 ਦਾ ਆਈਐਲ)—ਸੈਕਸ਼ਨ 1954
5 (4) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) 14 ਦਸੰਬਰ ਐਕਟ (LIX ਆਫ 1952) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਿਆ—ਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ—ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ—ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ—ਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ—ਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ—ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ—ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (V ਦਾ 1893)—ਅਧੀਨ - ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ—ਫੰਕਸ਼ਨ ਆਫ—ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ—ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਪਣਾ—ਕਿੰਨਾ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1947 ਦੇ II) ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (4) ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ (1952 ਦੇ ਐਲਆਈਐਕਸ) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਨਹੀਂ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਵੇਧ ਜਾਂਚ ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰਤ

ਸੰਕਲਪ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ.. ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਕਾਗਨੀ ਜ਼ੈਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੂਰਵ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਰਭਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ

ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਢਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥ # . ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ। ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਦਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: -

- (1) ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਾਰਵਾਈ;
- (2) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ;
- (3) ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ;
- (4) ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਏ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣਾ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, (ਬੀ) ਸਬਾਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ; ਅਤੇ
- (5) ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦਾ ਗਠਨ ਕਿ ਕੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਸਟ ਹੈ? ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ।

ਕੋਡ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕਦਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□□ □□□□□□, ਧਾਰਾ 168 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ • ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ. ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 551 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ (ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ) ਉਚਿਤ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ "ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਕਦਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ

ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਿਪਟੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨੀਤੀ ਸੀ।

* ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 24 ਅਗਸਤ 1953 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 27 ਅਗਸਤ 1954 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 27 ਅਕਤੂਬਰ 1953 ਅਤੇ 13 ਸਤੰਬਰ 1954 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ। ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 12, 13 ਅਤੇ 14, 1953 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 25 ਮਈ 1953 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹੋ. 1— ਮੈਸਰਜ਼ ਐਚ.ਜੇ. ਉਮਰੀਗਰ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਰਾਇਣ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ— ਮਿਸਟਰ, ਸੀ.ਕੇ. ਡਾਫਟਰੀ; ਸਾਲਿਸਟਰ-ਜਨਰਲ ਫਾਰ ਇੰਡੀਆ (ਮੈਸਰਜ਼ ਜੀ.ਐਨ. ਜੋਸ਼ੀ, ਪੀ.ਏ. ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਪੀ.ਜੀ. ਗੋਕਲੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ)।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ—

ਜਗਨਨੰਧਾਦਾਸ, ਜੇ. ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ Jagannadha-
das, J. ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ - * ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ।

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ. 1954 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 95 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਚ ਐਨ ਰਿਸਬੁੱਠ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ। 1954 ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ. 96 ਅਤੇ 97 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ HN ਰਿਸਬੁੱਠ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਿਸਬੁੱਠ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ (ਸਟੀਲ) ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ (ਸਟਕੇਲ) ਸੀ। ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੋਰੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1952 (1952 ਦਾ ਐਕਟ XLVI) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ 1953 ਦੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 12, 13 ਅਤੇ 14 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 95, 96 ਅਤੇ 97 ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੁਝ ਜਾਅਲੀ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦਾ ਸਮਾਨ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ

H. N. Rishbud Prevention of Corruption Act, 1947, and hence
 and Indar Singh v. The State of Delhi Jagannadhas, J.

ਕੋਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਚੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲੈ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਧਾਰਾ 420- ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈਜ਼ (ਅਸਥਾਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਐਕਟ, 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੌਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹਨ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹਨ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। : ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਪ੍ਰੈਲ ਅਤੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ 1949, ਪਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਚ - ਐੱਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਟਾਈਗੇਸ਼ਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੈਂਕ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਮਾਰਚ ਅਤੇ ਵਿ.

ਅਪ੍ਰੈਲ 1951. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ-ਦਿੱਲੀ ਬੇਰ 1951 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਭਾਵ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗਨਧਾ- ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਾਸ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਿਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 (1947 ਦਾ ਐਕਟ II) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।⁴ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 161 ਜਾਂ 165, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ -ਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 4 ਧਾਰਾ 161 ਜਾਂ 165, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਹਨਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ। ਧਾਰਾ 161, ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ. ਧਾਰਾ 5 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ "ਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ" ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਜੁਰਮ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਧਾਰਾ 5(1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਨਿਯਮ, ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ,

ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਕੋਲ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖੁ - ਕੋਰਟ ਉਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। - ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦਾ

ਜੁਰਮ- ■ : ਨਕਲੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਟੀ 0 ਆਈਟਮ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 161 ਅਤੇ 165, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ

* ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ।" • ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ 1952 ਦੇ ਐਕਟ LIX ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਿਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

ਕੱਟਾ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ-; ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 161, 165 ਜਾਂ 165-ਏ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਕਰਨਾ।

ਇਸ ਸੋਧ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। □□□□ □□ □□□□□□
 □□□□□□□□ □□ □□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□
 □□□□□□□, ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁੱਡ ਹੈ

5 (4) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1952 ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1952 (ਐਕਟ ਬਨਾਮ.

XLVI of 1952), ਜਿਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 161, ਦਿੱਲੀ 165 ਅਤੇ 165-A, IPC, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। - ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਦਾਸ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਹੁਣ ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। (1) ਕੀ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦਾ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ। (2) ਕੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਲਿਵਰਪੁਲ ਬੋਰੋ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਟਰਨਰ (1)* ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਕੈਂਪਬੈਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੂਰੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।" (ਦੇਖੋ ਕ੍ਰੇਜ਼ ਔਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ, ਪੰਨਾ 242, ਪੰਜਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ)। ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਵ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ "ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ,

(1) (1861) 30 LJ Ch. 379

ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁਡ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਕੋਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਿਆ" (ਸਿਵਾਏ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ - ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ)। ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ

v- ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- 'ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਗੋਰੀਜ਼ ਕਾਗਨਿਜ਼ੇਬਲ' ਅਤੇ 'ਗੈਰ-ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਤਾਂ ਜਗਨਧਾ- ਢੁਕਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ). ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਢਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਜੁਰਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ

* ਜੇਕਰ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂਚ)। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ &ct ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਯੋਗ ਬਣਾਇਆ, ਤਾਂ ਐਪੋ- ਓਰੀਏਟ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾੜਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ (ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ), ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ "ਜਾਂਚ" ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਤਾਇਨਾਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ " ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਉਪਰੋਕਤ ਲਈ

ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁਡ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਸਿੰਘ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਲੇਖਕ ਵੀ .

ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ- ਸਵੈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਪਟੀ ਦੁਆਰਾ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਗਨਾਧਾ- ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਲਈ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅੱਧੀ ਹੋਵੇਗੀ। 162. ਧਾਰਾ 155 ਅਧੀਨ ਅਫਸਰ-ਇਨ-

ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਖੋਜ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਯੋਗ ਟੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ

ਭੇਜਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਦਮ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਵਿੱਚ) ਅਜਿਹੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜੇ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ, ਜੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ * ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 170 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਲਈ ਕਦਮ ਵਿੱਚ ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੇਸ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸਿੰਘ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ v. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਦਮ: (1) ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ, (2) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਜਗਨਧਾ- (3) ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਦਾਸ, ਜੇ. (4) ਸੰਗ੍ਰਹਿ। ਜੁਰਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ (a) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣਾ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, (b) ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਅਤੇ (5) ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਰਾਇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੋਡ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨਾ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਕਦਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਕਦਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 168 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ * ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦਾ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹੈ। ਸਟੇਸ਼ਨ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 551 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਠੇਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ (ਐੱਚ *ਐੱਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ) ਉਚਿਤ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੈ

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਕਦਮ - ਯੂ - ਟਿਗੋਸ਼ਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਕਾਪੋਟ ਰਾਜ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਿਪਟੀਜ਼ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਗਨਧਾ-ਉਹ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਿ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣੇ। ਉਸ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਇੱਕ ਸਰਸਰੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਬੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੋ ਅਧਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਧਿਆਇ IX "ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ" ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ XI "ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। (ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਤੋਂ 169, 217 ਤੋਂ 233, 225-ਏ ਅਤੇ 128 ਅਤੇ 129 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੇਠਲੀ - ਨੀਤੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ - ਅਕਸਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ - ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਧਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਸੱਲੀ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ, ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਯੋਗ ਬਣਾ ਕੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬੇਲੋੜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਬਦਲਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉੱਚ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਤੇ ਇੰਦਰ * % ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਲਿਸੀ ਏ.ਪੀ

ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ-

ਜਗਨਧਾ- ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਸਿਰਫ

ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਲੋੜ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲਾਂ * . ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਦਰਜਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ - ਗੇਟਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਡਿਪਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦੋ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ। ਦੇਸ਼ੀ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (1) ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਜੱਜ-ਐਚ.ਐਨ. ਇਹ ਡਿਸ-ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(2) 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਦਲੀਲ «• ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦਿੱਲੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ- ਜਗਨਧਾ- ਦਾਸ , ਜੇ. “156. (1) ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ- ਇੰਚਾਰਜ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਆਇ XV ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ।

H. N. Rishbud
and Indar
Singh
v.
The State of
Delhi

(2) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਉਹ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

Jagannadha-
'das, J.

(3) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਧਾਰਾ 156(1) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(2) ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5(4) ਅਤੇ 1947 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1952 ਐਕਟ. ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ "ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ" ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। * ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

- (1) 1953 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ: 25-ਡੀ ਅਤੇ 434, 3 ਮਈ, 1954 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ।

ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗਣਨਾ, ਭਾਵ ਉਪਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ। ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਗਨੀਜ਼ਬਲ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜੋ ਉਪਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਠੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 156 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਧਾਰਾ 156(2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 561, ਕਰੇਂਡ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ PC. ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਭਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 1952 ਦੇ ਐਕਟ LIX ਦੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਗਨੀਜ਼ਬਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਗਨੀਜ਼ਬਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਗੈਰ-ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਜਾਂਚ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ

ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ. ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

H. N. Rishbud and Indar Singh v. The State of Delhi Jagannadhadass, J.

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 190, ਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। PC ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਗਨੀ ਜੈਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਧਾਰਾ 190, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ "ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉਸੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ, ਭਾਵ ਸੈਕਸ਼ਨ 193 ਅਤੇ 195 ਤੋਂ 199। ਇਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ 190 ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 190(1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ nullity ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 190(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, (ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੂਸਰਾ ਸਾਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਰੁਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 537, ਸੀ.ਆਰ. PC ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

"ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸੰਮਨ, ਵਾਰੰਟ, ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।, ਘੋਸ਼ਣਾ, ਆਦੇਸ਼, ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਜੇਕਰ ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰੋ ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ, ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ-ਜਗਨਾਧਾਧ- ਦਾਸ, ਜੇ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਅਤੇ ਲਬੰਦਾਰ ਜੁਤਸੀ ਬਨਾਮ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾ (2)। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, - ਪੂਰਵ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 202 ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1944 ਪੀਸੀ 73

ਏਆਈਆਰ 1950 ਪੀਸੀ 26

(2) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਐਚ. ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ

ਦੁਆਰਾ, ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਟੀ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਲਈ- ਦਿੱਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 537, ਸੀ.ਆਰ. ਜਗਨਧਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੀ.ਸੀ.- ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾਸ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਜੇ. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.

ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ, ਧਾਰਾ 537 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਤੱਥ ਉਚਿਤ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਇੱਕ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪੱਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਵਸਥਾ ਖੁਦ ਇੱਕ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ • ਜੇਕਰ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। , ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਏ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਪ੍ਰਾਇਟ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਸਲ ਰਾਹ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਲਈ। 1954 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ. 96 ਅਤੇ 97 ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 29 ਜੂਨ 1949 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ। - ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ। ਇਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ । ਅਜਿਹੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 11 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਰ.ਜੀ. ਗੁਲਾਬਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 26 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 97 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੂਰਵ-ਪੜਾਅ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ। 1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 96 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਜੀ. ਗੁਲਾਬਾਨੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਸਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ 4 ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਨ , ਬਿਨਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਮੁੜ-ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਏ। ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ । ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

<p>H. N. Rishbud and Indar Singh v. The State of Delhi Jagannadha- das, J.</p>	<p>of the Act has to be decided and the course ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ: 95 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 1949 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪਟਿਆਲਾ ਆਇਲ ਮਿੱਲਜ਼, ਦੇਵ ਨਗਰ, ਦਿੱਲੀ, ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ</p>	<p>H. N. Rishbud and Indar Singh v. The State of Delhi</p>
---	---	--

ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ। ਕੇਸ

ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਧਾਰਾ 420, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਅਤੇ ਜੋ 8 ਏ "ਅਸੈਂਸੀਅਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ (ਅਸਥਾਈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਪਾਵਰਜ਼ ਐਕਟ, 1946' ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਕਟ

ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਹੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ 2 ਮਈ 1949 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 1949 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 25 ਦੇ ਕਰੀਬ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ 20 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 15 ਨਵੰਬਰ 1951 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਛੁਪਾਈ ਗਈ। ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਧਾਰਾ 420, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈ (ਅਸਥਾਈ) ਪਾਵਰਜ਼ ਐਕਟ, 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

H. N. Rishbud, ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ * U ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ 0 ca ii ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਇਸ ਲਈ, 1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਦਿੱਲੀ ਨੰ. 95 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1954 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲਾਂ ^ ਨੰਬਰ 96 ਅਤੇ 97 ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ- ਜਗਨਧਾਨ- ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦਾਸ, ਜੋ * ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ

ਉਸ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਆਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਗੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਕੰਚਨ